

Oponentní posudek na diplomovou práci
Motivace středoškolských studentů ke školní práci,
kteřou předkládá Lucie Fiedlerová

Školní úspěšnost žáků, efektivita edukačních aktivit učitelů a žáků jsou stále aktuálními náměty pro psychologický výzkum i praktické aplikace, i když na různé aspekty související s touto problematikou také u nás existuje řada studií. Mezi ně patří i diplomový projekt Lucie Fiedlerové, který se zaměřil na motivaci středoškoláků.

Diplomová práce je poměrně rozsáhlá, tematicky šířeji pojatá s jasně vymezeným záměrem cíleným na motivaci středoškoláků, má teoreticko-empirický charakter a je členěná do devíti na sebe věcně navazujících kapitol.

První tři kapitoly (téměř 60 stran textu) se věnují poznatkům o motivaci v edukačním prostředí školy, i když poněkud šířeji vymezeným. Kupříkladu poznatky o vývojových charakteristikách adolescentů jsou sice standardně, ale zároveň dobře a čtivě zpracované, ale s ohledem na stěžejní problematiku diplomového projektu se jeví jako poněkud nadbytečné. Další kapitola přináší řadu poznatků o motivaci, je bohatě strukturovaná a je relevantně nejrozsáhlejší. Autorka usiluje o hledání souvislostí mezi motivací a výkonem dospívajících, jejich cíli či aspirační úrovní, pozastavuje se u motivace v souvislosti s kauzální atribucí (možná lépe by se hodila přímo souvislost s vnímanou akademickou účinností žáků), flow, přiléhavě připomíná působení strachu a úzkosti na školní motivaci a vcelku originálně sem zařazuje i fenomén nudy. Zatímco 1. a 2. kapitola na sebe obsahově přímo spíše nenavazují, kapitola 2. a 3. jsou lépe vnitřně provázané. Celkově lze říci, že teoretická část tvoří dobrý poznatkový základ pro realizaci empirického šetření.

Empirická část je uvedena hlavním výzkumným cílem, který autorka rozpracovala do hypotéz. Soubor respondentů tvořilo 145 studentů ze tří gymnázií v Praze a je velmi podrobně popsán. Uvádí i údaje, se kterými při zpracování dat autorka nepracuje – např. popis respondentů na jednotlivých gymnáziích. Považuji za zcela adekvátní, že to, zda sídlí gymnázium na Praze 4, 5 či 9 nebylo proměnnou pro hledání souvislostí mezi edukačními styly a postojem k vybraným předmětům, ale pak jde o nadbytečné informace i v popisu souboru dotazovaných. Metody a způsob jejich administrace jsou jasně uvedené, přímo vycházejí z uvedených cílů. 6. a 7. kapitola (32 stran) je věnovaná podrobné prezentaci výsledků empirického šetření a jejich analýze. Nejprve autorka uvádí popisné výsledky obou použitých dotazníků, pak sleduje souvislosti mezi vybranými proměnnými a předkládá odpovědi na vytčené hypotézy. Výsledky jsou jistě zajímavé, ale opět na čtivosti odborného textu ubírá množství grafů a tabulek. Diplomandka získaná data porovnává s několika výzkumy, ale bylo třeba více brát v úvahu, že tento diplomový projekt pracoval se zcela specifickou skupinou respondentů (gymnazisté z Prahy). Nicméně výsledky jistě obohacují předchozí poznatky k edukačním stylům středoškolských učitelů v projektech diplomových i disertačních prací řešených na naší katedře. Diskuze i závěr jsou zpracované dobře.

Zajímalo by mě, jaké výsledky sama autorka považuje za zajímavé ve vztahu k motivaci žáků ke školní práci. Jak a čím mohou výsledky obohatit přístup učitelů k středoškolákům k podpoře jejich motivace? Lze určit edukační styl, který výrazně podporuje motivaci žáků k učení a k výkonu? Jak do efektivity působení edukačních stylů učitele vstupuje charakter vyučovaného předmětu?

Formální stránka zpracování textu je na vysoké úrovni. Škoda, že se autorka nevyhnula poněkud neobratným názvům jednotlivých kapitol či subkapitol (např. 1.2 Emoční prožívání v adolescenci – *prožívání je vždy spojeno s emocemi*; 4.1 Výzkumné předpoklady a hypotézy – *text subkapitoly*

předkládá pouze šest hypotéz a žádné předpoklady; 5. Metodologie – cíle výzkumu, výzkumné předpoklady či hypotézy jsou mimo jakoukoli pochybnost spjaté s metodologickými otázkami výzkumných projektů...; 6. Popis a analýza dat – obsahu spíše odpovídá popis výsledků výzkumu a jejich analýza). Text obsahuje množství grafů (75!) a tabulek (21), které jsou velmi pečlivě zpracované a prezentované, ale domnívám se, že měly být lépe vybrané; takto text zbytečně zatěžují a ubírají na přehlednosti (např. při prezentaci „zbytečných údajů“ o souboru respondentů, se kterými se ve výsledcích výzkumu nepracuje, ale i jinde).

Závěr:

Lucie Fiedlerová předložila práci, která **splňuje požadavky na diplomové práce kladené**. Doporučuji proto, aby se práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK. Komisi navrhuji předloženou diplomovou práci hodnotit známkou **velmi dobře**.

Praha 16. 8. 2016

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.